

Očekávané změny v systému zpětného odběru a využití odpadů z obalů

Petr Balner
EKO-KOM

Legislativní změny ovlivňující Systém pro období 2021+

Posun měřícího bodu recyklace

- Plnění cílů se posunuje ze vstupu materiálu do technologie úpravy odpadu (dotřídovací linky) až na vstup do výroby produktu/výrobku.

Rozšíření cílů recyklace kovů - Al, Fe

Navýšení cíle celkové recyklace již pro rok 2021 na 70% (směrnice 2025 - 65%)

Povinnost EPR krýt náklady (sběr - úpravy - recyklace)

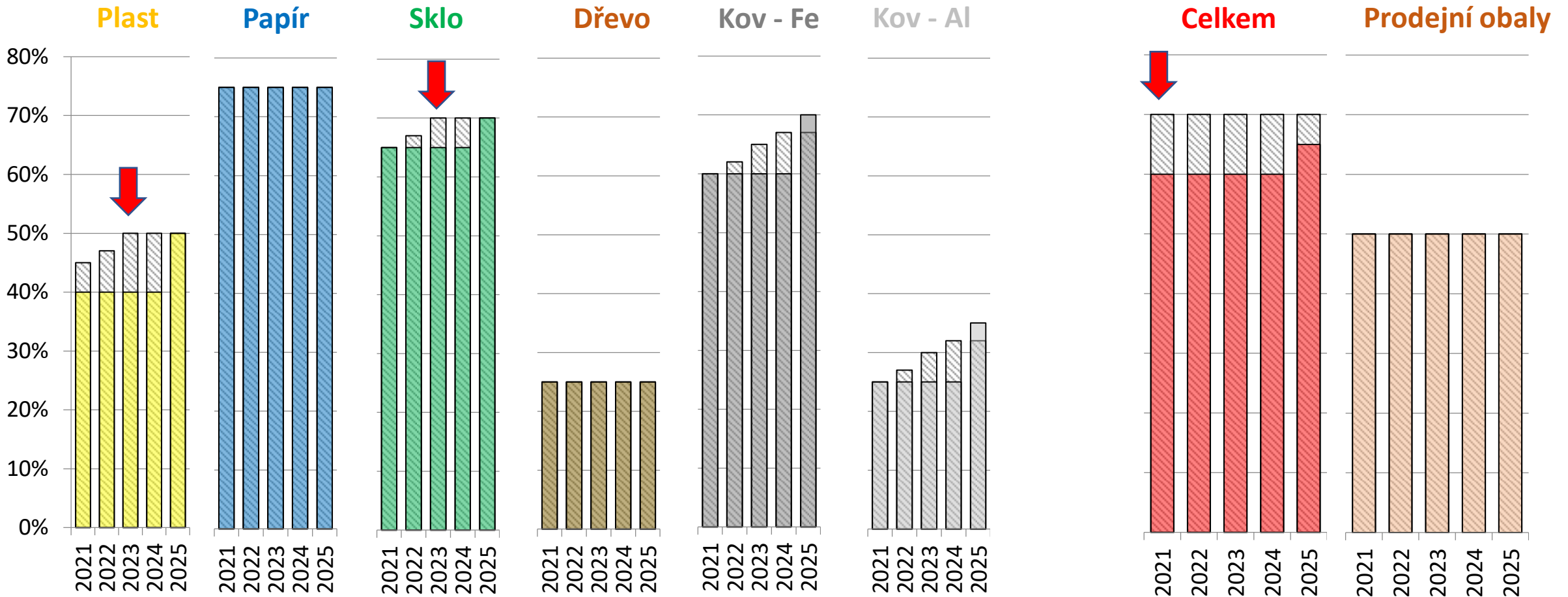
Zákaz/výrazné omezení skládkování výmětu z úpravy a dotřídění odpadů

Prodloužení Autorizace AOS EKO-KOM do 31.12.2024 - cíle recyklace

- Zrychlení plnění cílů recyklace pro plasty a sklo z 2025 na 2023 ve srovnání se směrnicí o obalech
- Cíl celkové recyklace pro rok 2021 - 70% (směrnice 2025 - 65%)

Návrh autorizace a rozhodnutí o autorizaci

Cíle recyklace v jednotlivých letech

šrafovaná výplň – rozhodnutí o prodloužení autorizace

barevná výplň dle komodity – návrh autorizace

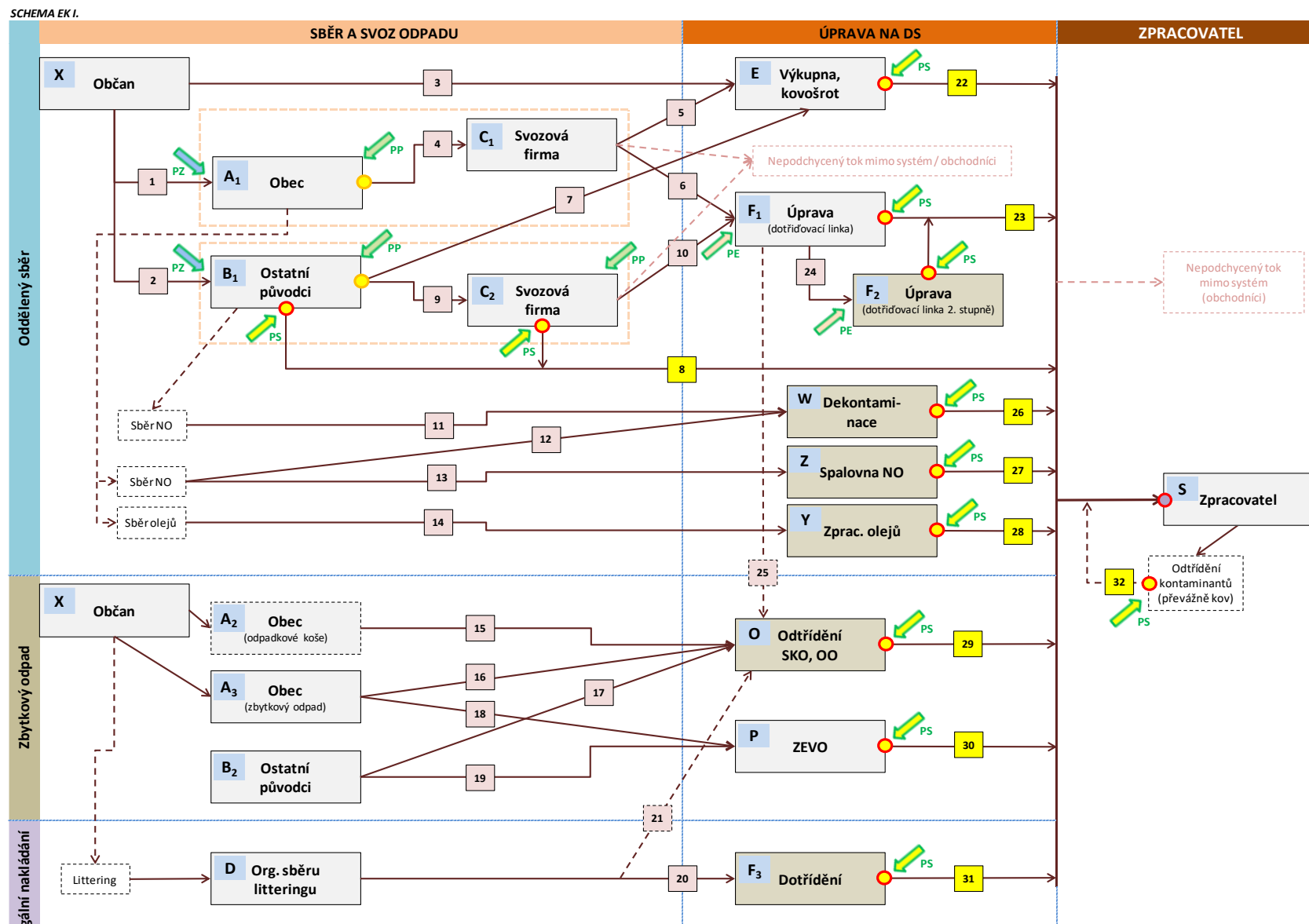
Toky odpadů v systému EKO-KOM 2021 - 2030

Splnění cílů recyklace podmíněno

maximální využití **veškerých toků** obalových odpadů

intenzifikací jednotlivých kroků nakládání s obalovými odpady

- sběr
- úprava odpadu na druhotnou surovinu,
- procesy recyklace.

Zdroje obalových odpadů v systému EKO-KOM 2021 - 2030

Obecní zdroje obalových odpadů

- systemy tříděného sběru obcí
 - nádoby, pytle, sběrné dvory
 - výkup a jiný sběr
- koše na tříděný sběr
- littering

Neobecní zdroje obalových odpadů

- oddělený sběr živnostenských a průmyslových obalových odpadů
- výkupny odpadů od ostatních původců odpadu mimo fyzických osob
- technologie úpravy, výroby a zpracování odpadů s obsahem obalové složky
 - technologie úpravy dřeva a skla
 - technologie výroby alternativních paliv
 - dekontaminace obalových odpadů
 - zpracovatelé jedlých olejů a technologie
- technologie úpravy směsných odpadů za účelem následného energetického či jiného využití
- dotřídění škváry ze ZEVO a spaloven NO
- sběr spotřebitelských obalů mimo domácnosti

Obecní zdroje odpadů

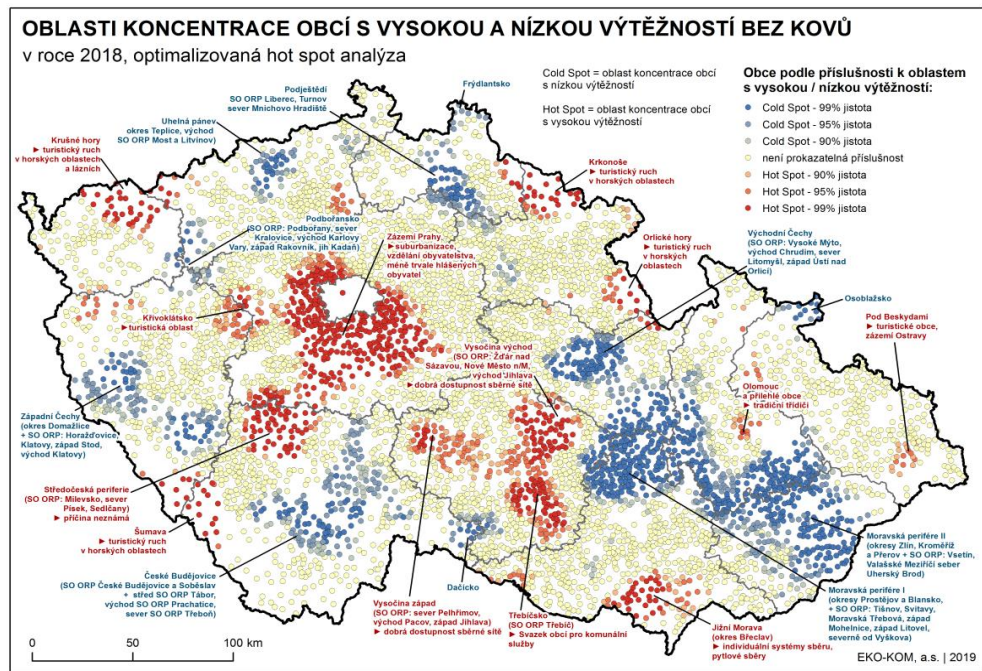
postupná intenzifikace stávajících sběrů

- rozvoj veřejné sběrné sítě (VSS) – optimalizace rozmístění nádob, zahuštění sítě
- rozvoj individuální sběrné sítě (ISS), variantně pytlových sběrů
- důslednější podchycení odpadů předávaných do výkupen

rozvoj třídění v minoritních zdrojích (odpadekové koše, littering)

multikomoditní sběry

zapojení drobných živnostníků do obecních systémů

Typ subjektu/nástroj	Nová sběrná stanoviště (VSS)	Doplňování sběrné sítě (VSS)	Nová sběrná síť (ISS)	Optimalizace rozmístění sběrné sítě	Komunikační aktivity	Zapojení drobných živnostníků	Podpora multikomod. sběrů
Obce s velmi nízkým výkonem sběru	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++
Obce s průměrným nebo nadprům. výkonem sběru	-	+	++	++	+	+++	+++
Obce s podprůměrnou hustotou sb. sítě	+++	+++	+++	++	+++	+++	+++
Obce s průměrnou nebo nadprům. hustotou sb. sítě	-	+	+	+	+	+++	+++
Obce s intenzivním turistickým ruchem	+++	++	+	++	+++	+++	+++
Obce s rozvíjející se novou zástavbou	+++	++	+++	++	+++	+++	+++

Výkupny druhotných surovin

- větší zapojení do systému EKO-KOM

Zapojení drobných živnostníků do obecních systémů

- komunikační aj. podpora obcí, které mají zapojené živnostníky do obecního systému

Multikomoditní sběry

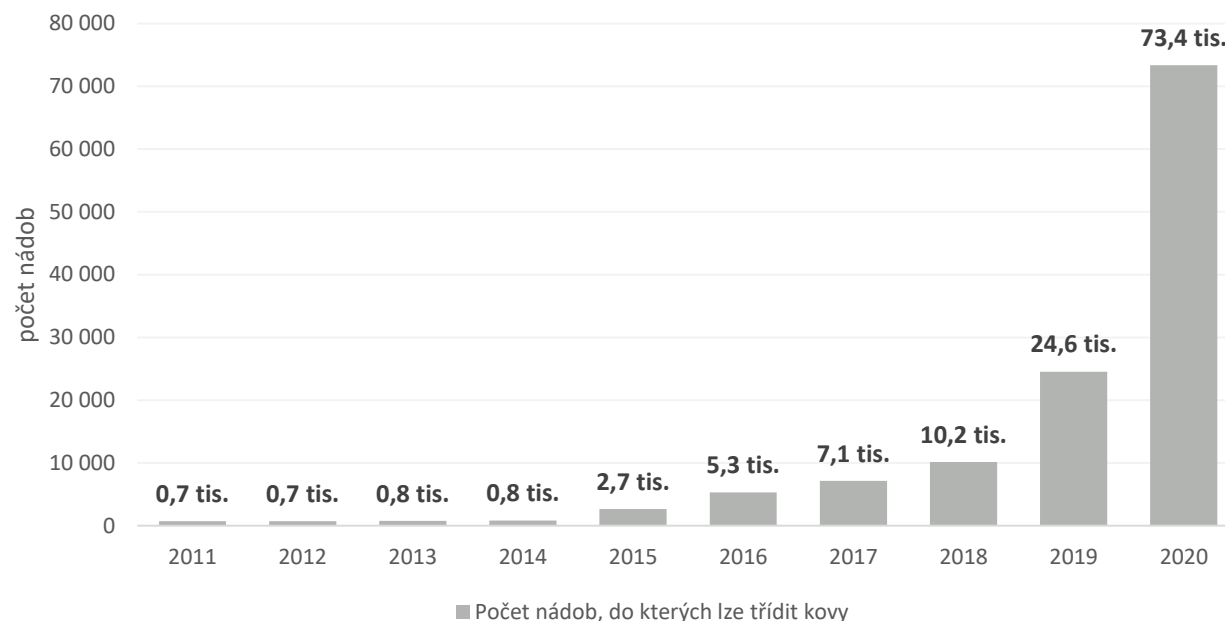
- Rozvoj společného sběru minoritních komodit kov, nápojový karton společně s dominantní komoditou
- Úspora místa na ulicích

- Analýza pilotních multikomoditních sběrů v Praze a Ostravě
první výsledky naznačují zvýšenou výtěžnost, ale také zvýšené náklady

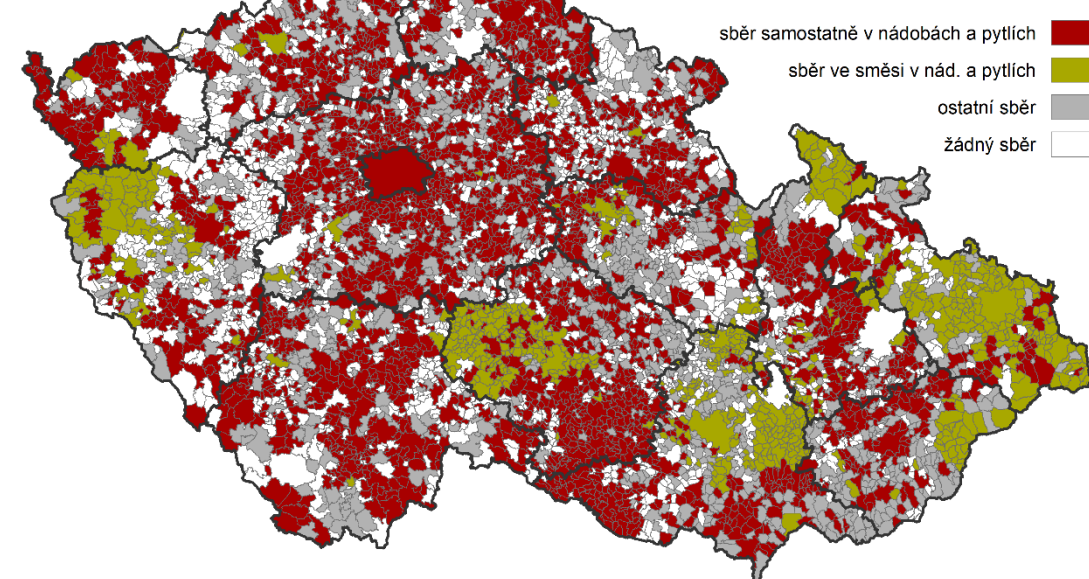

Multikomoditní sběry a jejich dopad na sběr kovů

Vývoj počtu kontejnerů, do kterých bylo možno třídit kovy v letech 2011 - 2020

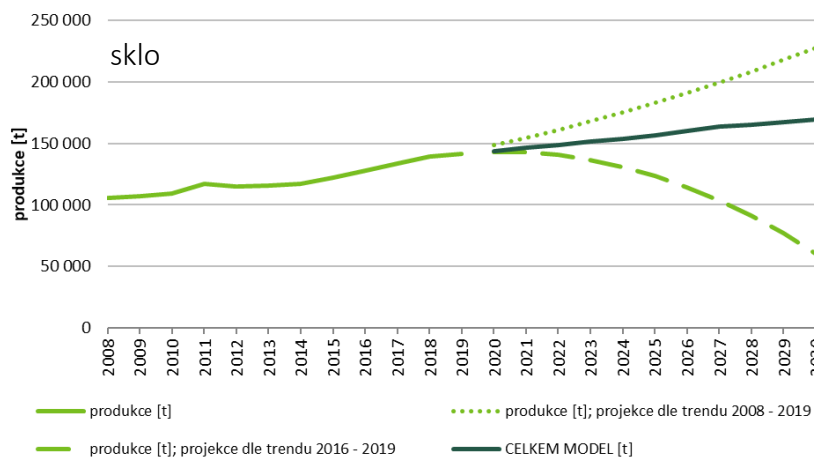
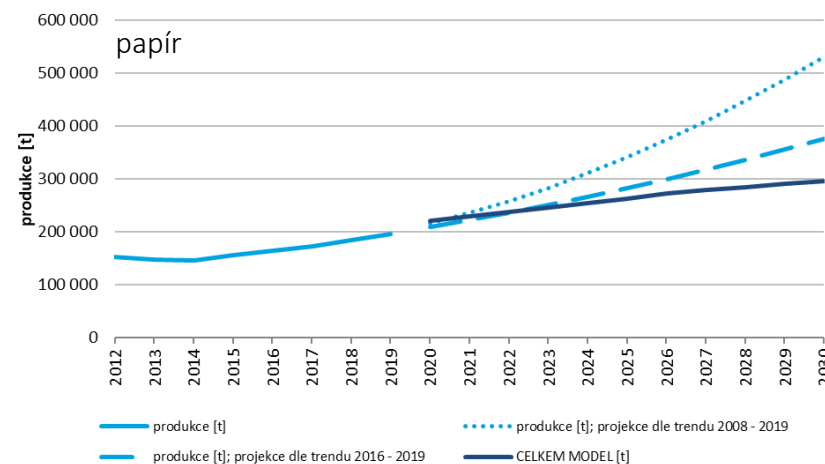
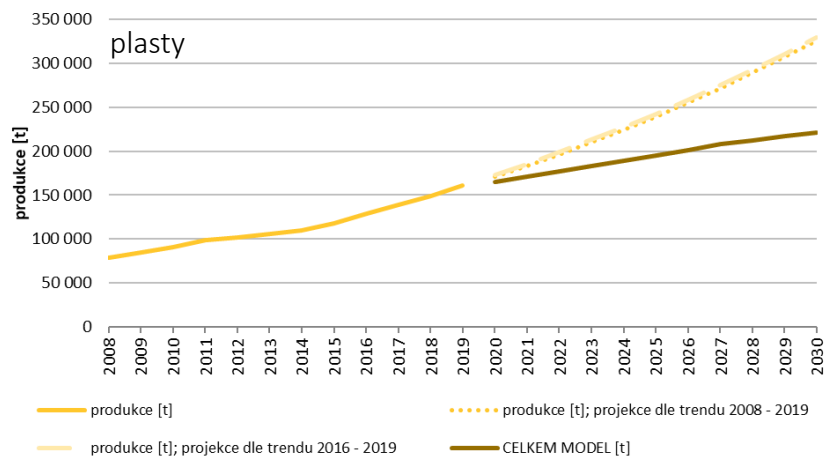
Obce ČR dle typu sběru kovů v roce 2020

- **Ačkoliv bylo v roce 2020 instalováno pouze 11 730 kontejnerů určených pro samostatný sběr kovů, ve skutečnosti bylo možno odložit kovy až do 73 tis. kontejnerů.**
- **Velké množství obcí totiž umožnilo sběr kovů ve směsi s plastem, případně ve směsi s plastem a nápojovým kartonem dohromady.**

Obecní zdroje odpadů

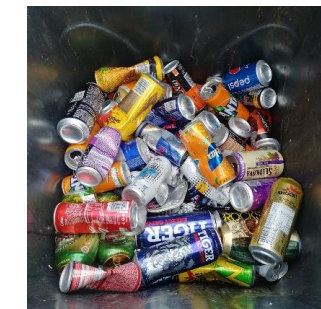
předpoklad produkce obalů + neobalů v obecních systémech

Další obecní zdroje odpadů

Odpadkové koše

- podpora třídění uličního odpadu v odpadkových koších

Littering

- Podpora veřejných institucí a dobrovolných spolků při úklidu litteringu
- Následné roztřídění odpadu a předání k recyklaci dle možností v dané lokalitě
- Nutná spolupráce také se SF

Neobecní zdroje odpadů

Živnostenské a průmyslové odpady

- Rozvoj především sektor HORECA, drobní živnostníci

ZEVO a spalovny NO

- Podpora odřídování kovů Al ze škváry u všech ZEVO
- Podchycení všech spaloven NO

Výkupny a kovošroty

- především obalové odpady od živnostníků a drobných podniků, které předávají své odpady do výkupen mimo svoz prostřednictvím SF

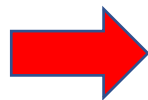
Technologie úpravy, výroby a zpracování odpadů s obsahem obalové složky

dekontaminační linky, úpravci skla, dřeva,, výrobci TAP, logistická centra svozových firem, bioplynové stanice apod.

Příklad dekontaminace obalů obsahujících zbytky nebezpečných látek nebo obalů těmito látkami znečištěnými

Plastové obaly (sudy, kanystry, ostatní duté obaly)

Kovové obaly (sudy, kanystry, plechovky)

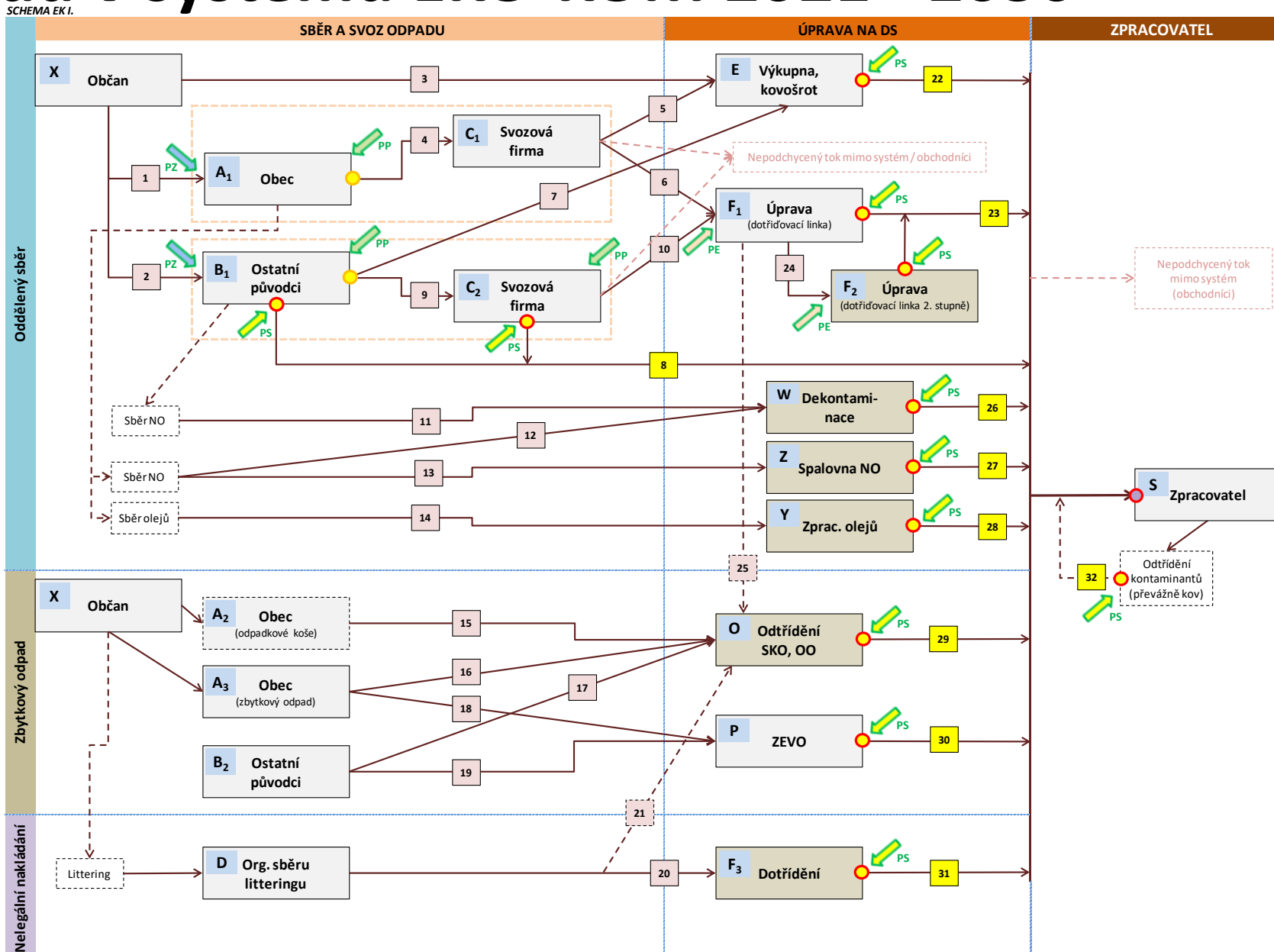

Technologie úpravy směsných odpadů za účelem následného energetického či jiného využití (PEVO)

- odtrídění materiálově využitelných složek z SKO při výrobě TAP a snížení množství odpadů ukládaných na skládku
 - polo-/automatické linky
 - využití téže linky i pro polo-/automatické dotřídování TO (možnost využití i pro směsné sběry plast+papír+kov+NK)
 - efektivita testována na 2 zařízeních v Polsku (Knurów, Bielsko-Biala)
-
- Veškerá kovy (Fe, Al)
 - Plast
 - Sklo
 - NK

Toky odpadů v systému EKO-KOM 2021 - 2030

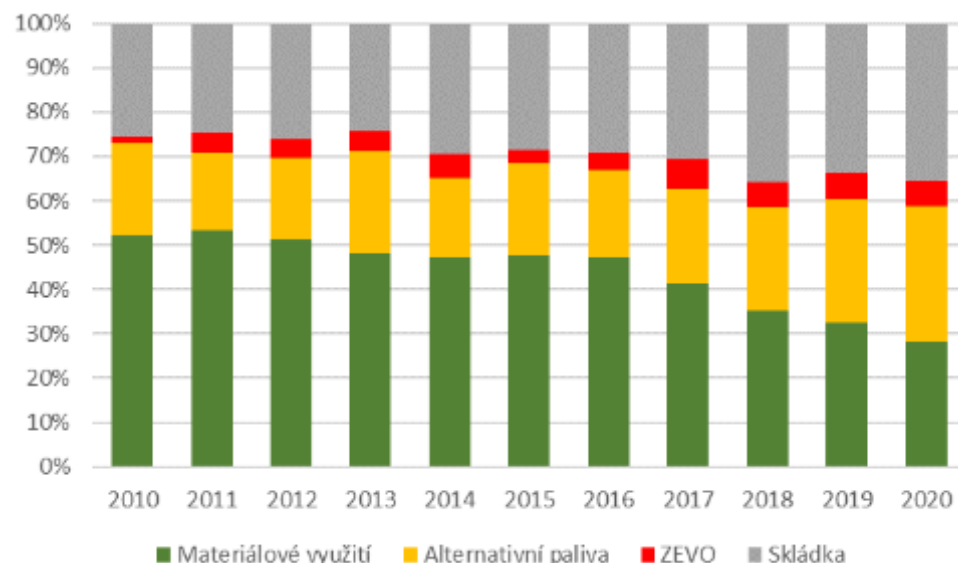

Navýšení účinnosti dotřídovacích linek

Míra dotřídění pro materiálovou recyklaci pro komodity kov, papír, sklo se dlouhodobě pohybuje nad 96 %. Tyto tříděné odpady představují více než tři čtvrtiny celkového množství tříděných odpadů ze systému obcí.

Problémová komodita z hlediska účinnosti dotřídění je plast (obaly, neobaly).

Materiálovou recyklaci zajišťují především obalové odpady

Míra dotřídění pro materiálovou recyklaci dosahovala u zhruba **60 % třídících linek rozpětí účinnosti mezi 20 – 50 %**.

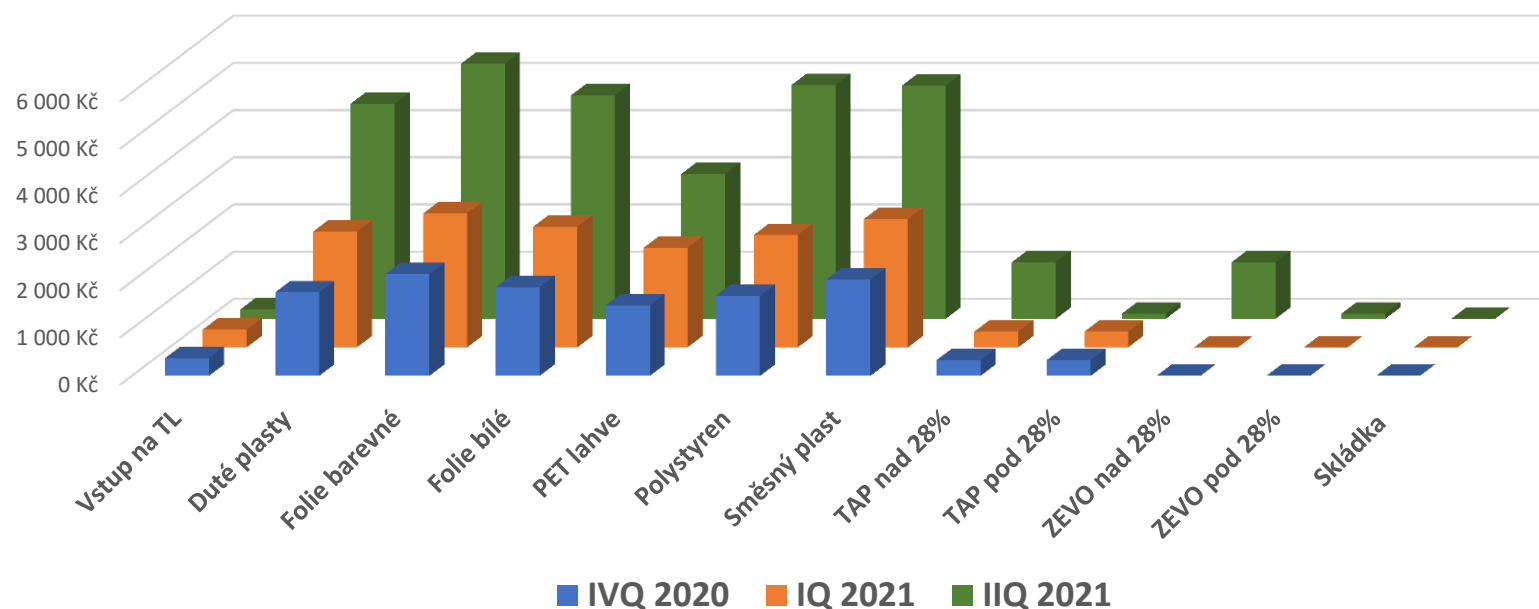
- Velká heterogenita tříděného odpadu
- Omezení dovozu vytríděných plastových odpadů do Číny
- Pokles poptávky po vytríděných plastech v celé EU a ČR je, vzhledem k množství odpadů, které produkujeme, závislá na pohybech větších odpadových trhů.
- Nízká poptávka po plastové druhotné surovině na domácím trhu
- Nízké ceny primárních materiálů
- Negativní vývoj pandemie a omezení průmyslu.

Platby dotřídovacích linek nastavené na přesměrování plastových odpadů z TAP do materiálové recyklace

Smyslem sazeb je maximalizovat materiálovou recyklaci a zvýšit účinnost dotřídovacích linek podmíněním úhrady energetického využití minimální dosaženou materiálovou recyklací - bude Q zvyšována.

Základní sazby pro třídící linku za obalovou tunu

Podpora koncové recyklace

Zajištění splnění recyklačních procent = finanční podpora zpracování některých druhů odpadů, u nichž jsou možnosti zpracování omezené vzhledem k:

- nízké poptávce po této druhotné surovině nebo
- obtížnost jejich zpracování.

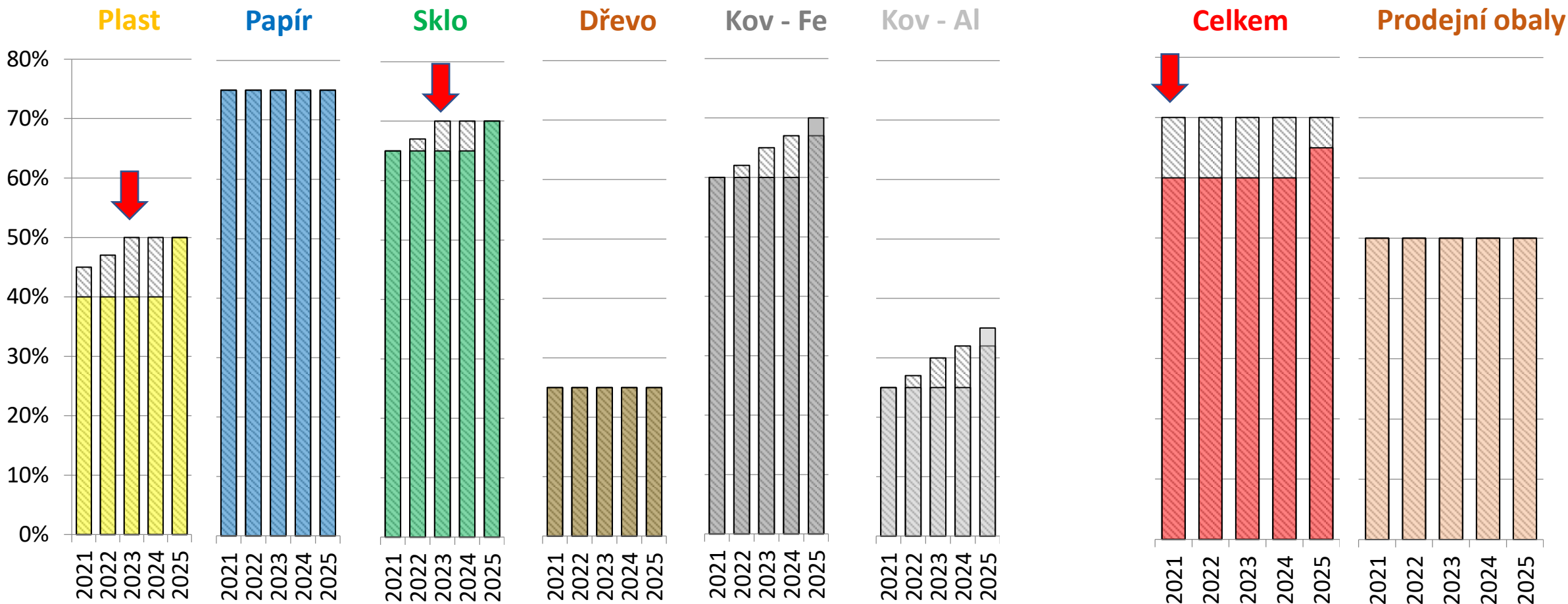
Obtížně zpracovatelný obalový odpad - takový odpad u kterého zpracování druhotné suroviny z něj do výrobku je nákladnější, než výroba z primární suroviny. Jedná se zejména o barevné plastové fólie a další druhy plastů (směsné plasty), které na trhu druhotných surovin nemají prodejní hodnotu.

Tyto odpady tedy nejsou prodejnou komoditou za pozitivní hodnotu a jejich recyklace je fakticky placenou službou.

Trh druhotných surovin a s recyklovanými výrobky se dynamicky mění - podpora bude upravována dle aktuální tržní situace.

Návrh autorizace a rozhodnutí o autorizaci

Cíle recyklace v jednotlivých letech

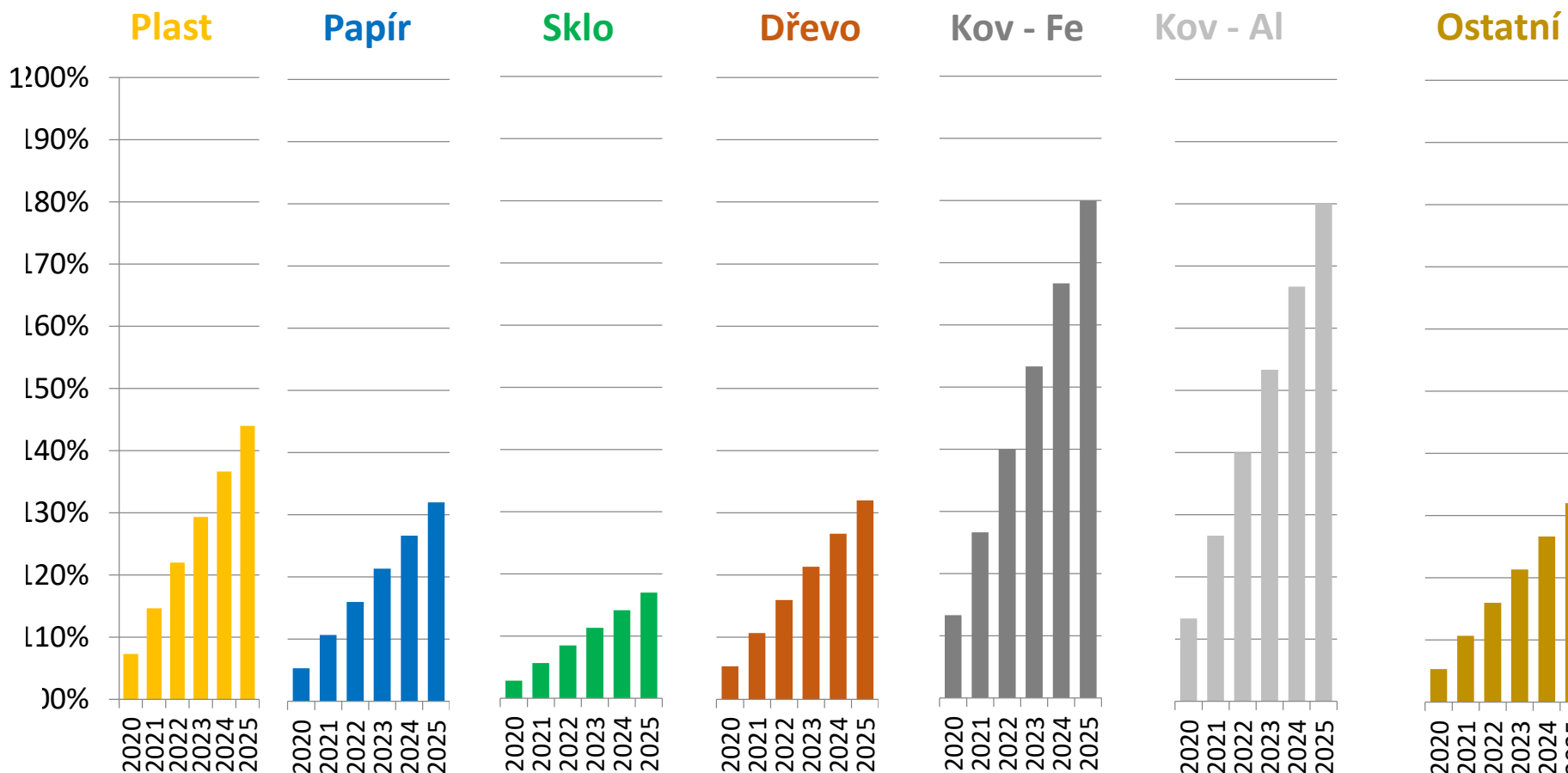

šrafovaná výplň – rozhodnutí o prodloužení autorizace

barevná výplň dle komodity – návrh autorizace

Původní předpoklad růstu přímých nákladů na zajištění recyklace oproti 2019

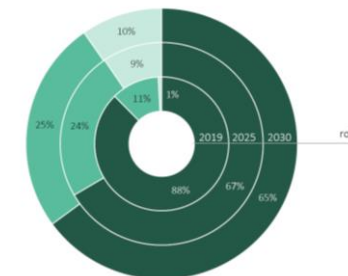
(Lineární růst poplatků oproti r. 2019 předpokládáný pro roky 21 až 25, bez inflace)

Skladba přímých nákladů v letech

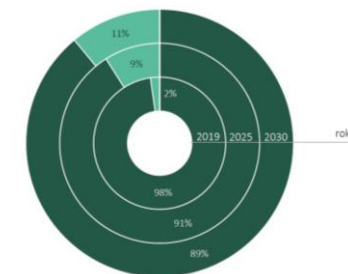
Plast

- sběr, svoz a získání obalových odpadů
- úprava a dotřídění obalových odpadů
- zpracování obalových odpadů

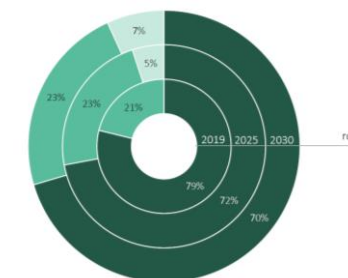
Papír

- sběr, svoz a získání obalových odpadů
- úprava a dotřídění obalových odpadů
- zpracování obalových odpadů

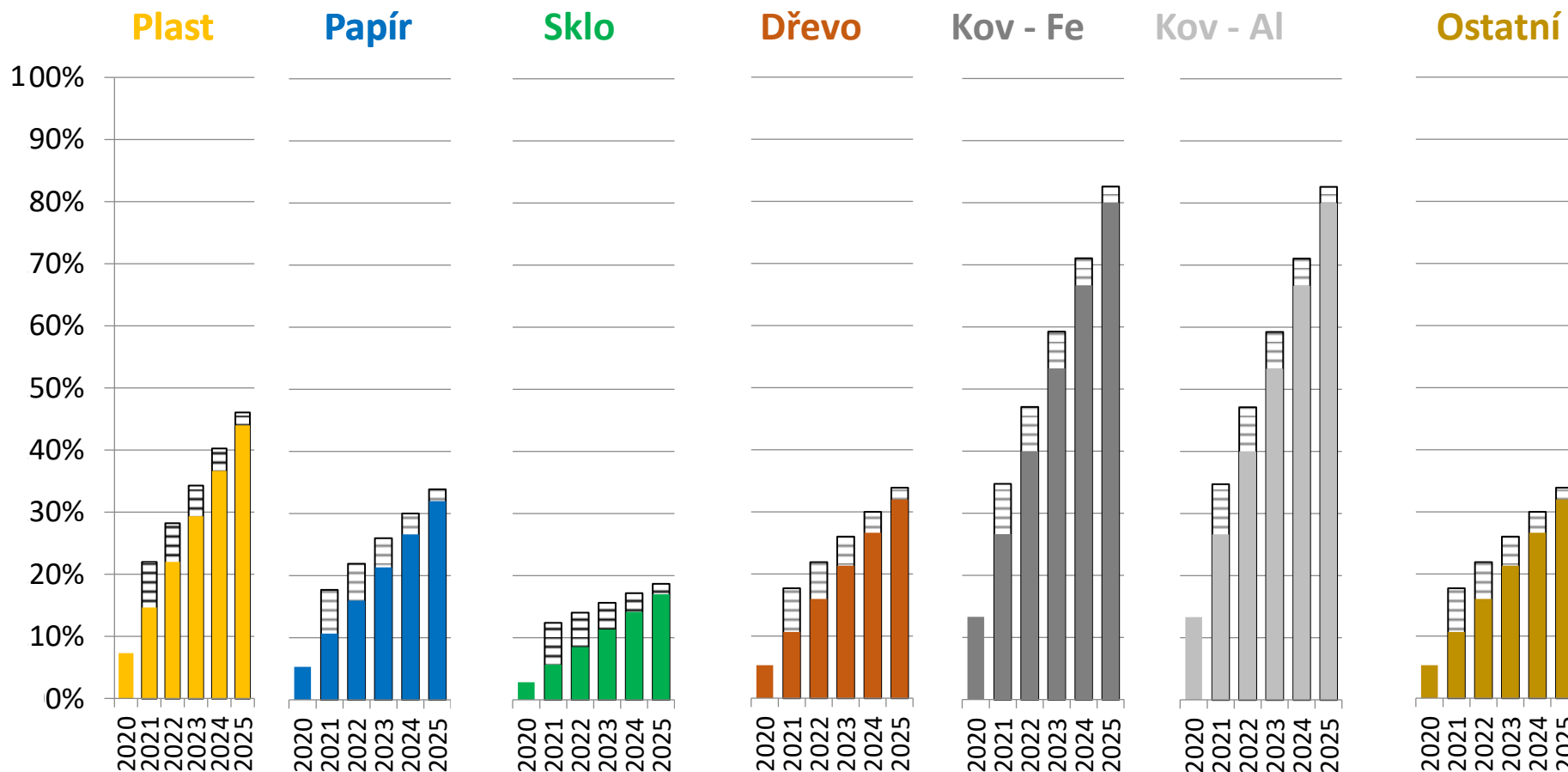
Sklo

- sběr, svoz a získání obalových odpadů
- úprava a dotřídění obalových odpadů
- zpracování obalových odpadů

Promítnutí celkového cíle recyklace do poplatku

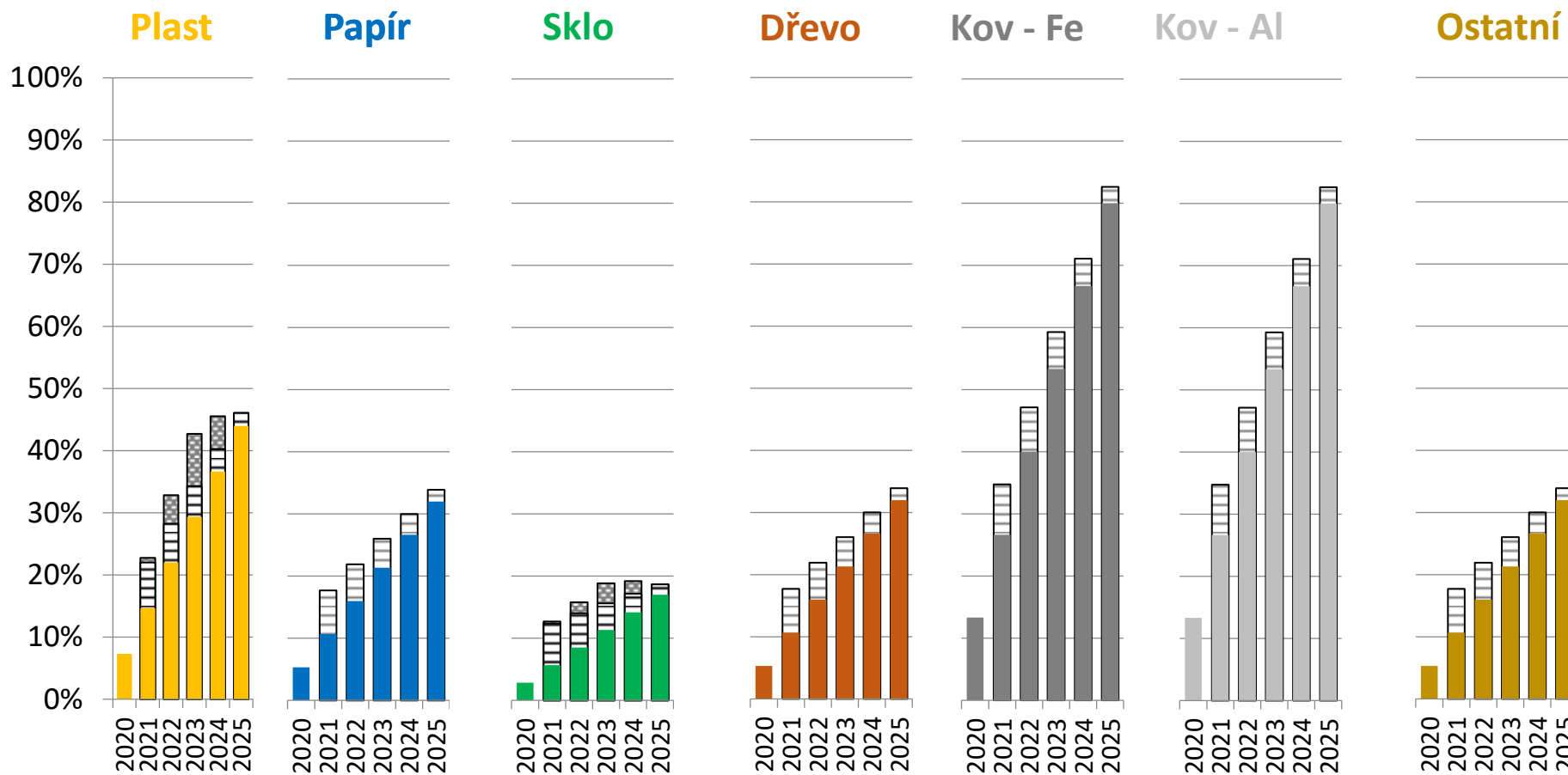
Zvýšení nákladů v důsledku cíle 70% vs. 65%

▨ posun cíle celkové recyklace

Navýšená procenta pro jednotlivé materiály

Díky posunu cílů recyklace u komodit plast a sklo bude nutno zrychlit dynamiku růstu poplatku v prvních letech místo jejich lineárnímu růstu

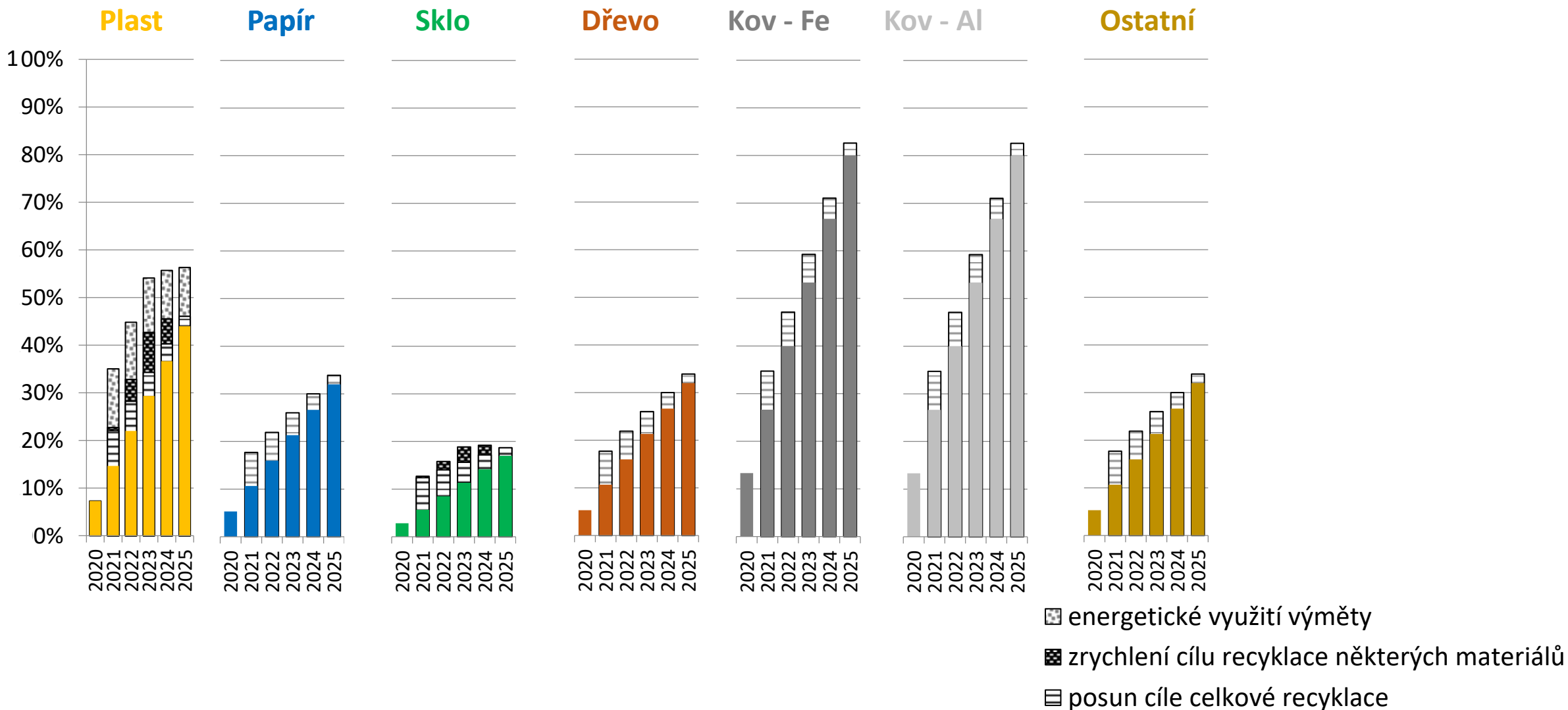
▣ zrychlení cíle recyklace některých materiálů
▤ posun cíle celkové recyklace

Legislativní omezení nakládání s výměty z procesu úpravy odpadů

Uložená povinnost upřednostnit energetické využití v kombinaci se zákazem skládkování výmětů

- Od 1.1. 2021 platí legislativní zákaz ukládání výmětů z procesu úpravy odpadů na skládky pokud výmět má vyšší výhřevnost než 6,5MJ/kg. Toto omezení bylo mírně upraveno, i na základě intervence AOS EKO-KOM, v rámci metodického pokynu MŽP, kdy je umožněno uložit na skládku maximálně 15% výmětu z procesů úpravy odpadu.
- V praxi to znamená, že většina výmětu po dotřídění bude muset být předáno k energetickému využití na výrobu TAP či do ZEVO. Kvůli převisu nabídky nad poptávkou výrazně vzrostly ceny za energetické využití což se projevilo i v sazbách odměn ze strany EKO-KOM.
- S růstem účinnosti dotřídění, lze předpokládat pokles množství obalů, které bude nutno energeticky využívat a tím tento náklad bude v čase klesat.

Legislativní omezení nakládání s výměty

Závěr

Cílem uvedených opatření je dlouhodobě **zajistit plnění recyklačních obalových cílů pro klienty systému EKO-KOM** a podpora cirkulárních mechanismů v nakládání s obalovými odpady v ČR

- **Podchycení všech toků** obalových odpadů a zastavení ukládání jakéhokoli využitelného odpadu na skládky
- **Tvorba podmínek pro odbyt vytríděných DS** (podpora a nové technologie)
- **Maximální účinnost úpravy** odpadu pro recyklaci
- **Rozvoj třídění** odpadu v těch oblastech ČR, kde jeho intenzita dosud neodpovídá míře nutné pro splnění unijních předpisů pro recyklaci obalového odpadu.